

МЕТОДИЧНА ІНСТРУКЦІЯ ЩОДО ПЕРЕВІРКИ АКАДЕМІЧНИХ ТЕКСТІВ НА НАЯВНІСТЬ ТЕКСТОВИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ В ОДЕСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

«Затверджую»

Ректор:

_____ Анатолій КОВАЛЬОВ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Методична інструкція щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень (далі – Інструкція) визначає процедуру проведення перевірки системою **StrikePlagiarism** (далі – Система) академічних текстів на унікальність в Одеському національному економічному університеті (далі – Університет). Система рекомендована Міністерством освіти і науки України для використання в закладах вищої освіти на базі укладеного з розробником Системи Меморандуму.

Академічні тексти, що підлягають обов'язковій перевірці на унікальність у Системі, визначені в п. 3.5 Положення про академічну доброчесність та порядок перевірки робіт на унікальність в ОНЕУ (далі – Положення). Такі академічні тексти, як курсові роботи, реферати, есе та інші різновиди індивідуальних завдань можуть перевірятися на унікальність за допомогою програм, які знаходяться у відкритому доступі (наприклад, [Edu-Birde](#), [Plagiarisma](#) тощо).

1.2. Технічним адміністратором, координатором використання Системи та відповідальним за перевірку академічних текстів на унікальність в Університеті виступає бібліотека (далі – Адміністратор). Адміністратор здійснює перевірку робіт у випадках, визначених цією Інструкцією, видає довідки про результати перевірки робіт на унікальність, а також у разі необхідності детальної перевірки передає через оператора Системи колегіальному органу, визначеному Положенням (залежно від типу роботи), згенерований Системою електронний Звіт подібності на розгляд.

1.3. Відповідальною особою в межах структурного підрозділу за перевірку академічних текстів на унікальність є оператор Системи (далі – Оператор). В обов'язки Оператора входить акумулювання академічних текстів, які підлягають перевірці на унікальність у межах структурного підрозділу, передача їх Адміністраторові для перевірки; виконання обов'язків посередника під час комунікації Адміністратора та авторів академічних текстів з питань результатів їх перевірки на унікальність.

Оператор Системи, відповідальний за перевірку академічних текстів, зазначених у п. 3.4.1-3.4.3 Положення, призначається випусковою кафедрою з

числа навчально-допоміжного персоналу, викладачів чи старших викладачів на початку навчального року на підставі службової записки, поданої завідувачем випускової кафедри на ім'я директора бібліотеки (*Додаток 1*).

Для академічних текстів, визначених у п. 3.4.4 Положення, оператором Системи виступає вчений секретар; а для академічних текстів, визначених у п.3.4.5, – член редакційної колегії наукового видання Університету.

1.4. Завдання Системи – визначення ступеня подібності академічного тексту до текстів документів, що містяться у внутрішніх базах даних Системи, Університету та в інтернеті. Система надає інформацію, що дозволяє провести незалежну оцінку щодо коректності запозичень, знайдених у проаналізованому тексті документа. Роботи, для яких виявлено високий або низький відсоток подібності, не можуть бути кваліфіковані як такі, що містять або не містять плагіат. Остаточне рішення щодо наявності в роботі ідей та наукових результатів, отриманих іншими авторами, та відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання ухвалюється відповідним колегіальним органом, залежно від виду роботи. Ухвалюючи рішення щодо припустимої кількості текстових запозичень, за умови належного їх цитування, ураховується специфіка роботи (галузь знань, спеціальність) та вид роботи (стаття, дисертація, кваліфікаційна робота тощо).

2. ПЕРЕВІРКА НА УНІКАЛЬНІСТЬ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВР І МАГІСТР

2.1. Перевірка кваліфікаційних робіт здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» і «магістр» на унікальність є обов'язковою та здійснюється за допомогою системи StrikePlagiarism й інтернет-сервісів на безоплатній основі.

2.2. Перевірка проводиться на основі електронного варіанта кваліфікаційної роботи. Остаточний варіант роботи завантажується в Систему для перевірки у Pdf -форматі.

2.3. Для перевірки кваліфікаційної роботи на унікальність:

2.3.1 *здобувач вищої освіти* (автор кваліфікаційної роботи) у термін не пізніше ніж 10 календарних днів до закінчення строку виконання кваліфікаційної роботи, що визначений календарним планом завдання на кваліфікаційну роботу, подає повний текст завершеної кваліфікаційної роботи (починаючи з титульної сторінки, закінчуючи додатками) науковому керівникові для перевірки роботи на унікальність у Системі. Автор кваліфікаційної роботи пише заяву щодо самостійності виконання письмової роботи за встановленою формою (*Додаток 2*);

2.3.2 *науковий керівник* передає отриманий від здобувача остаточний варіант кваліфікаційної роботи у Pdf-форматі операторові Системи – особі, відповідальній за перевірку академічних текстів на унікальність на кафедрі;

2.3.3 *відповідальна особа* на кафедрі передає отримані від наукових керівників кваліфікаційні роботи у Pdf- форматі Адміністраторові для їх подальшої перевірки на унікальність.

Схематично алгоритм завантаження кваліфікаційних робіт у Систему подано на рис. 1.

Рис. 1. Алгоритм перевірки кваліфікаційних робіт у Системі на унікальність

2.4. Адміністратор проводить перевірку електронної версії отриманих від Оператора академічних текстів на унікальність у термін не більше ніж 5 календарних днів. Результат перевірки надсилається на електронні адреси структурних підрозділів, що зазначені в службовій записці. Оператор Системи передає отримані від Адміністратора звіти про результати перевірки науковим керівникам кваліфікаційних робіт.

2.5 Роздрукований звіт про результати перевірки за підписом наукового керівника «*Ознайомлений. Достовірність перевірки підтверджую*» додається до друкованої версії кваліфікаційної роботи, чим підтверджується:

ідентичність електронної версії, що допущена до захисту, електронній версії, що пройшла перевірку на унікальність та отримала допустимий рівень унікальності;

відсоток унікальності тексту в межах граничної мережі оригінальності, що є умовою допуску роботи до захисту та регламентована відповідним Положенням в Університеті.

2.6. Роботи, які мають низький рівень унікальності тексту або виявлені запозичення без посилань, повертаються здобувачам на доопрацювання не більше ніж на 5 календарних днів (за умови, якщо це дозволяє графік проведення засідань екзаменаційної комісії). Після ого робота проходить повторну перевірку (на платній основі), яка здійснюється в термін не більше ніж 2 календарних дні.

2.7. Роботи, які мають низький або недопустимий рівень унікальності тексту за результатами повторної перевірки, не допускаються до захисту.

2.8. Рішення щодо допуску до захисту здобувачів за результатами перевірки на унікальність ухвалюється на засіданні кафедри, оформлюється як витяг з протоколу засідання кафедри та подається до деканату.

2.9. Зведені результати перевірки кваліфікаційних робіт на унікальність оформляються за формою, що міститься в *Додатку 3* та затверджуються на засіданні кафедри.

2.10. Для запобігання академічному плагіату між самими здобувачами вищої освіти Університету створюється репозитарій кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти Університету.

2.11 Для формування в репозитарії колекції кваліфікаційних робіт здобувачів відповідальна особа на рівні кафедри:

- накопичує на електронних носіях файли кваліфікаційних робіт здобувачів, які пройшли процедуру захисту;
- направляє електронні файли захищених кваліфікаційних робіт здобувачів до бібліотеки (засобами електронного зв'язку) для розміщення їх у репозитарій Університету.

Інформація щодо переданих до репозитарію кваліфікаційних робіт подається за формою, що міститься в *Додатку 4*.

2.12. Кваліфікаційні роботи зберігаються в репозитарії безстроково в режимі часткового доступу.

3. ПЕРЕВІРКА НА УНІКАЛЬНІСТЬ РУКОПИСІВ ДИСЕРТАЦІЙ

3.1. Перевірка рукописів дисертацій здобувачів наукового ступеня доктора філософії та доктора наук (далі - Здобувачі) на унікальність здійснюється з використанням інтернет-сервісів на основі внутрішньої бази Університету і відкритих інтернет-ресурсів та є обов'язковою умовою прийняття їх до розгляду спеціалізованою вченою радою.

3.2. Перевірка рукописів дисертацій на унікальність є обов'язковою та проводиться за згодою здобувача, що відображається в заяві про прийняття дисертації до розгляду та захисту.

3.3. Відповідальні за перевірку рукописів дисертацій на академічний плагіат - учені секретарі спеціалізованих учених рад Університету або інші члени ради, затверджені наказом ректора за поданням голови спеціалізованої вченої ради.

3.4. Для перевірки рукопису дисертації на академічний плагіат Здобувач разом із поданням дисертації для попереднього розгляду в спеціалізовану вчену раду не пізніше ніж за 10 календарних днів до засідання спеціалізованої вченої ради:

- створює файл дисертації у форматі, прийнятному для перевірки на плагіат;
- подає файл дисертації вченому секретареві Університету; пише заяву-засвідчення (*Додаток 5*).

3.5. Вчений секретар:

передає файл дисертації Адміністраторові для перевірки в Системі в термін не більше ніж 3 дні з дня отримання рукопису дисертації та заяви Здобувача;

надає голові спеціалізованої вченої ради та Здобувачеві електронний звіт щодо результатів перевірки.

3.6. Голова спеціалізованої вченої ради на підставі відповідного обґрунтування ухвалює рішення щодо:

прийняття рукопису до подальшого розгляду – для робіт з високим рівнем унікальності;

доопрацювання за умови повторної перевірки рукопису на плагіат – для робіт із низьким рівнем унікальності;

відмови в розгляді рукопису – для робіт із неприйнятним рівнем унікальності.

3.7. Члени спеціалізованої вченої ради несуть персональну відповідальність за якість аналізу звіту про результати перевірки тексту рукопису дисертації на плагіат.

4. ПЕРЕВІРКА НА УНІКАЛЬНІСТЬ РУКОПИСІВ МОНОГРАФІЙ, ПІДРУЧНИКІВ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПОСІБНИКІВ, НАДАНИХ НА РЕКОМЕНДАЦІЮ ДО ДРУКУ

4.1. Перевірка рукописів монографій, підручників та навчальних посібників на унікальність здійснюється за допомогою інтернет-сервісів на основі внутрішніх баз Університету і відкритих інтернет-ресурсів та є обов'язковою умовою прийняття їх до розгляду вченою радою Університету.

4.2. Перевірку на унікальність рукописів монографій, підручників та навчальних посібників здійснює Адміністратор за поданням Оператора системи (відповідальної особи на рівні кафедри за перевірку робіт на унікальність). Результати перевірки засвідчуються довідкою, що генерує Система, яку видає Адміністратор.

4.3 Для перевірки на унікальність *автор*(и) монографії, підручника чи навчального посібника:

створює файл рукопису у форматі Pdf (прийнятному для перевірки на унікальність);

подає файл рукопису Оператору системи;

пише заяву-засвідчення (*Додаток б*).

4.4 Оператор системи:

передає роботу адміністраторові для її перевірки на унікальність,

отримує від Адміністратора Звіт подібності, що містить інформацію, яка вказує на наявність текстових запозичень з інших джерел;

передає Звіт подібності автору (авторам) рукопису.

4.5. Адміністратор проводить перевірку в інтернет-сервісі отриманих від відповідальної особи на кафедрі робіт на унікальність в термін не більше ніж 3 дні з дня отримання рукопису.

4.6. Результати перевірки на унікальність, засвідчені довідкою з бібліотеки, ураховуються під час ухвалення кафедрою рішення про порушення клопотання щодо надання рекомендації рукопису монографії, підручника чи навчального посібника до друку.

5. ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОКАЗНИКІВ ЗВІТУ ПОДІБНОСТІ СИСТЕМИ StrikePlagiarism

5.1. Інтерпретація показників звіту подібності системи StrikePlagiarism

• Коефіцієнти подібності:

- ✓ коефіцієнт подібності № 1 – показник (у відсотках), що визначає рівень текстових запозичень, знайдених у джерелах (внутрішніх базах даних Систем, ОНЕУ та відкритих інтернет-джерелах), розраховується на підставі коротких словосполучень (мінімум 5 слів);
- ✓ коефіцієнт подібності № 2 – показник (у відсотках), що визначає рівень текстових запозичень, знайдених у джерелах (внутрішніх базах даних Систем, ОНЕУ та відкритих інтернет-джерелах), який розраховується на підставі словосполучень, довжина яких становить 25 слів;

- ✓ коефіцієнт цитувань – показник (у відсотках), що вказує на обсяг тексту, знайдений між лапками. Система не аналізує законність використання фрагментів;
 - текстові маніпуляції:
- ✓ заміна букв - заміна букв алфавіту мови роботи символами з інших алфавітів;
- ✓ інтервали - збільшені відстані між буквами можуть імітувати прогалини, викликаючи з'єднання слів в аналізованому тексті роботи;
- ✓ мікропробіли - прогалини нульової довжини між буквами або словами, що можуть призвести до неправильного розподілу слів в аналізованому тексті роботи;
- ✓ білі знаки - символи з білим кольором шрифту можуть замінювати прогалини, викликаючи з'єднання слів в аналізованому тексті роботи;
- ✓ парафрази (SmartMarks) - перефразування, спроба приховати джерело запозичення, змінюючи місцями слова, додаючи синоніми.
- ✓ кількість точних співпадінь слів (фрагментів) та їх відсоткове відношення, знайдених за URL.

5.2. При значенні показника схожості вище 50% особа, відповідальна за перевірку роботи, визначає доцільність її більш детального аналізу, зокрема із залученням експертів.

Для детальної перевірки запитується для розгляду згенерований Системою електронний Звіт подібності.

5.3. Висновок щодо наявності або відсутності ознак плагіату чи навмисних спотворень тексту зазначається вибором відповідного пункту Протоколу перевірки, що може бути завантажений у Системі. Шаблон Протоколу перевірки наведено в *Додатку 7*. Протокол перевірки візується відповідальною за перевірку особою, визначеною Положенням про академічну доброчесність та порядок перевірки робіт на унікальність в Університеті (залежно від типу роботи), передається разом із роботою екзаменаційній комісії, головному редакторові, секретареві спеціалізованої вченої ради та зберігається в документах структурного підрозділу у встановленому порядку. Для навчальних робіт (курсіві роботи (проекти), реферати тощо) зберігання Протоколу перевірки в документах структурного підрозділу необов'язкове. Позитивний висновок щодо відсутності ознак плагіату для навчальних робіт може зазначатися керівником безпосередньо на титульній сторінці роботи.

5.4. У разі відхилення або направлення роботи на доопрацювання новий варіант роботи проходить повторну перевірку у визначені терміни згідно із зазначеною вище процедурою.

5.5. Із інструкцією користувача Системи можна ознайомитися за покликанням на сторінці сайту Адміністратора системи (бібліотеки Університету

<http://library.oneu.edu.ua/uk/%d0%b0%d0%ba%d0%b0%d0%b4%d0%b5%d0%bc%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%b0->

[%d0%b4%d0%be%d0%b1%d1%80%d0%be%d1%87%d0%b5%d1%81%d0%bd%d1%96%d1%81%d1%82%d1%8c/](#)

5.6. Практичні поради щодо того, як запобігти плагіату, подано в Додатку 8.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Інструкція вводиться в дію з наступного дня після її затвердження наказом ректора Університету.

6.2. Зміни та доповнення до Інструкції вносяться наказом ректора за рішенням вченої ради Університету. У такому ж порядку Інструкція скасовується.

6.3. Відповідальність за актуалізацію Інструкції та контроль за виконанням її вимог несуть посадові особи Університету відповідно до їхніх функціональних обов'язків.

Укладачі:

Директор бібліотеки

Тамара ІВАНИЦЬКА

Проректор з
науково-педагогічної роботи

Володимир

Шинкаренко

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з наукової роботи

Олександр ЛІТВІНОВ

Керівник НМВ

Віктор НЕРЯН

Директорові бібліотеки
Іваницькій Т. П.
завідувача кафедри _____
(назва кафедри)

(прізвище, ім'я, по батькові)

СЛУЖБОВА ЗАПИСКА*

щодо створення корпоративного акаунту та розподілу документів у
системах перевірки академічних текстів на унікальність

Прошу зареєструвати корпоративний акаунт Оператора системи та
виділити документи для перевірки на текстові запозичення.

Оператором системи на кафедрі (особою, що відповідатиме за
перевірку робіт на унікальність) прошу призначити:

(прізвище, ім'я, по батькові)

(посада)

Дані щодо Оператора Системи та орієнтовної кількості робіт, що
будуть перевірятися, містяться в таблиці.

Прізвище, ім'я, по батькові ¹⁾	E-mail ²⁾	Кількість документів ³⁾	Вид документів ⁴⁾

Зав. кафедри

(підпис)

/ім'я, прізвище/

Примітки:

- 1) вказати особу, що відповідатиме за перевірку робіт на унікальність та працюватиме в Системі;
- 2) вказати корпоративну e-mail адресу кафедри, на яку будуть надіслані інструкція та пароль доступу до корпоративного акаунту для оператора Системи;
- 3) вказати кількість документів, що підлягають перевірці в поточному навчальному році;
- 4) вказати вид документа: кваліфікаційна робота, дисертація, підручник, навчальний посібник, монографія, стаття, тези або збірник тез конференції, звіт НДР, дистанційні курси тощо.

ЗАЯВА

ЩОДО САМОСТІЙНОСТІ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Я, _____,

(прізвище, ім'я, по батькові)

студент(ка) факультету _____

_____, _____

(курс, група)

(шифр та назва спеціальності)

цією заявою підтверджую, що моя кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня _____ на тему _____

_____ виконана самостійно й не містить елементів академічного плагіату (копіювання). Усі запозичення із друкованих та електронних джерел мають відповідні посилання та цитування, оформлені відповідно до чинних правил.

Я ознайомлений(-а) із Положенням про академічну доброчесність та порядок перевірки робіт на унікальність в Одеському національному економічному університеті, згідно з яким виявлення плагіату та/або неприпустимий рівень унікальності роботи є підставою для відмови в допуску її до захисту та застосування відповідних дисциплінарних стягнень.

Цією заявою також даю дозвіл на розміщення електронної копії своєї роботи в закритому репозитарії кваліфікаційних робіт університету. Друкована та електронна версії роботи ідентичні.

Дата

(підпис)

/ім'я, прізвище/

ЗВЕДЕНА ВІДОМІСТЬ
перевірки на оригінальність кваліфікаційних робіт
здобувачів освітнього ступеня _____
20__ року випуску

Факультет _____

Кафедра _____

Група _____

	Прізвище, ім'я, по батькові	Обсяг тексту, який перевірявся на оригінальність, стор.	Показник оригінальності у відсотках	Примітка

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____.

Протокол №__ від __ _____ 20__ р.

Дата

Відповідальний на кафедрі
за перевірку_____
(підпис)

/ім'я, прізвище/

Зав. кафедри

(підпис)

/ім'я, прізвище/

ПЕРЕЛІК
кваліфікаційних робіт,
що передаються до репозитарію кваліфікаційних робіт ОНЕУ

Освітній ступінь _____

Спеціальність _____

Освітня програма _____

Кафедра _____

№	Прізвище та ініціали студента	Тема кваліфікаційної роботи	Науковий керівник	Оцінка

Зав. кафедри

(підпис)

/ім'я, прізвище/

ЗАЯВА-ЗАСВІДЧЕННЯ АВТОРА ДИСЕРТАЦІЇ

Я, Прізвище, ім'я, по батькові, докторант, аспірант, здобувач наукового ступеня, заявляю: моя письмова робота на тему «_____» (назва роботи), подана у «_____» (спеціалізовану вчену раду) для публічного захисту, виконана самостійно і без порушення норм законодавства України про авторське право. Усі запозичення із друкованих та електронних видань, а також із інших робіт оформлені належним чином з посиланням на джерело. Я ознайомлений(-а) із Положенням про академічну доброчесність та порядок перевірки робіт на унікальність в Одеському національному економічному університеті, згідно з яким виявлення плагіату та/або неприпустимий рівень унікальності роботи є підставою для відмови в допуску її до захисту або відмови у присудженні відповідного ступеня вищої освіти автору такої роботи. Я даю дозвіл на розміщення електронної копії своєї роботи в закритому репозитарії кваліфікаційних робіт університету. Друкована та електронна версії роботи ідентичні.

Дата

(підпис)

/ім'я, прізвище/

ЗАЯВА-ЗАСВІДЧЕННЯ АВТОРА РУКОПISУ

Я, _____
(прізвище, ім'я, по батькові) _____ (посада)

заявляю, що рукопис твору (частини твору), автором якого (якої) я є, а саме
_____ (вказати тип твору – монографія, навчальний посібник, підручник тощо)

« _____ », (назва твору)

подана(-ий) на розгляд вченої ради Одеського національного економічного університету щодо рекомендації її (його) до друку, виконана(-ий) мною самостійно і без порушення норм законодавства України про авторське право. Усі запозичення з інших творів оформлені належним чином з посиланням на джерело.

Я ознайомлений (-а) із чинним Положенням про академічну доброчесність та порядок перевірки робіт на унікальність в Одеському національному економічному університеті, згідно з яким виявлення плагіату та/або неприпустимий рівень унікальності твору є підставою для відмови в рекомендації його до друку.

Дата

_____ (підпис)

/ім'я, прізвище/

ПРОТОКОЛ ПЕРЕВІРКИ РОБОТИ НА УНІКАЛЬНІСТЬ

Заявляю, що я ознайомився (-лась) із повним Звітом подібності, який був згенерований Системою щодо роботи (додається):

Автор: _____

Назва роботи: _____

Науковий керівник: _____

Підрозділ: _____

(кафедра, факультет, навчальна група (для осіб, що навчаються))

Тип роботи: _____

(кваліфікаційна робота, дисертація, підручник, посібник, монографія, стаття, тези тощо)

Оригінальність _____

Схожість _____

Особа, відповідальна за перевірку: _____

Після проведеного мною аналізу Звіту подібності, констатую про таке:

Запозичення, виявлені в роботі, оформлені коректно й не мають ознак плагіату.

Виявлені в роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи й відсутності самостійності її автора. Роботу направити на доопрацювання.

Виявлені в роботі запозичення є недорочесними і мають ознаки плагіату або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недоброчесних запозичень.

Опис ухваленого рішення

Відповідальний на кафедрі
за перевірку _____

(підпис)

/ім'я, прізвище/

Як запобігти плагіату

практичні поради

